

COMMISSION ROYALE DES MONUMENTS ET DES SITES
KONINKLIJKE COMMISSIE VOOR MONUMENTEN EN LANDSCHAPPEN

Brussel Stedenbouw en Erfgoed
Directie Cultureel Erfgoed
De Heer Thierry WAUTERS
Directeur
Kunstberg 10-13
B - 1000 BRUSSEL

Ref. DCE : SD/2043-0796/06/2019-067/PR (corr. : *Stephane Duquesne*)

Ref DS : 04/PFU/1709549

Ref. KCML : AA/JMB/BXL21891_640_Bayetlaan_11

Bijlage : 1 dossier

Brussel,

Betreft : BRUSSEL. Bayetlaan 11: woning Moureau. Verbouwing van de keuken ▪ éénsluitend advies van de KCML

Mijnheer de Directeur,

In antwoord op uw brief van 17/06/2019, sturen wij u het gunstig éénsluitend advies onder voorwaarde dat onze Commissie over bovengenoemd onderwerp uitgebracht heeft tijdens haar vergadering van 19/06/2019.

Vrijwaring

Bij besluit van 6 juli 2006 zijn beschermd als monument : de gevels, de daken, de traphal, de volledige bel-étageverdieping met inbegrip van het vaste meubilair en de tussenschotten, evenals het geheel van de dragende structuren van de woning Moureau aan de Bayetlaan 11 te Brussel, gebouwd n.o.v. architect Willy Van Der Meeren.

Historiek van het goed

De woning Moureau dateert van het begin van de jaren 1950. Ze vormt een representatief en bijzonder geslaagd voorbeeld van de vroege architecturale verwezenlijkingen van Willy Van Der Meeren (1923-2002) en bewijst het belang van het meubilair in zijn creatieve opvattingen. Het bouwwerk is rudimentair qua materiaalkeuze en uitwerking - zoals vaak in het werk van Van Der Meeren - maar getuigt van een verrassend rationele aanpak, die erg typisch is voor de denkwijze en de visie van de architect die de gebruiksmogelijkheden van de materialen tot hun uiterste dreef.

De woning is ruim en licht. De ene binnenruimte gaat via brede doorgangen over in de andere en de verticale circulatie verloopt via de typische ellipsvormige traphal. Het meubilair, bestaande uit grote kasten en rekken, is grotendeels in de constructie verwerkt. Overeenkomstig het programma van de modernistische woning zoals 20 jaar eerder vastgelegd, had ook dit huis een dakterras dat toegankelijk was vanuit een kleine ruimte boven aan de traphal. Sinds een verbouwing in 1962 door Willy Van Der Meeren en Léon Palm, wordt het voor het grootste deel ingenomen door een extra verdieping.

1/6

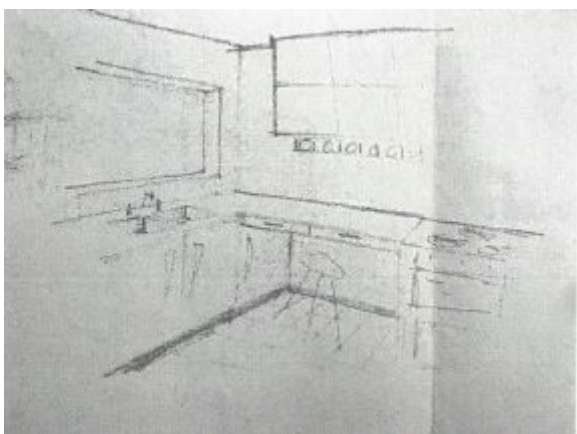
COMMISSION ROYALE DES MONUMENTS ET DES SITES

KONINKLIJKE COMMISSIE VOOR MONUMENTEN EN LANDSCHAPPEN

Het interieur van de woning Moureau bleef bijzonder goed bewaard: de ruimten, het geïntegreerd meubilair en de decoratie bevinden zich nog haast in hun oorspronkelijke staat, wat eerder uitzonderlijk is voor woningen uit de jaren 1950. Aan de buitenkant onderging het huis enkele wijzigingen, vooral naar aanleiding van onderhoudswerken (schilderen van de straatgevel, recent houten raamwerk in de achtergevel, enz.).

voorgevel 2018 © BSE-BCE

voorontwerpschets keuken, 1951

De aanvraag

COMMISSION ROYALE DES MONUMENTS ET DES SITES

KONINKLIJKE COMMISSIE VOOR MONUMENTEN EN LANDSCHAPPEN

Kort geleden werd het huis aangekocht door nieuwe eigenaars met ruime interesse voor de recente architectuurgeschiedenis en die de woning koesteren.

Zij lieten recent een technische voorstudie van de voorgevel uitvoeren met het oog op zijn dringende restauratie in het najaar (ten laatste in het voorjaar 2020), en dienden een subsidieaanvraag in voor een technische studie van de achtergevel, eveneens met het oog op een toekomstige restauratie.

De actuele aanvraag omvat de vervanging van de niet originele kasten (zonder erfgoed- of esthetische waarde) met nieuw hedendaags meubilair. Het omvat ook de plaatsing van nieuwe vloertegels in de keuken, waarover de KCML een gunstig principeadvies gebracht heeft op 13/03/2019.

Analyse van de aanvraag

Het dossier is bijzonder summier ondanks de talrijke voorbereidende vergaderingen met de DCE. De uitvoeringstekeningen zijn onvoldoende gedetailleerd en de beschrijving van de werkzaamheden beperkt zich tot een algemeen typebestek.

Voor wat de vervanging van de vloertegels betreft, had de KCML reeds een gunstig principeadvies geuit.

Bij het ontwerp van het nieuw keukenmeubilair blijkt geen rekenschap gegeven met het oorspronkelijk ontwerp van de onderkasten naar ontwerp van architect Willy Van Der Meeren. Alleen de maatvoering en het aspect van duurzaam houtsoort van de oorspronkelijke deuren van de nog steeds bestaande bovenkasten wordt gehandhaafd voor de deuren van de nieuwe onderkasten. Er werd ook rekening gehouden met de maatvoeringen (breedte) van de bestaande originele kasten ten overstaan van de nieuwe (de modulering is identiek).

De restauratie van de oorspronkelijke bovenkasten wordt niet voorzien.

Gezien de inhoud van het dossier zal een nauwe betrokkenheid met de DCE nodig zijn waarbij uitvoeringsdetails, technische fiches en kleurstenen zullen worden voorgelegd en besproken.

COMMISSION ROYALE DES MONUMENTS ET DES SITES
KONINKLIJKE COMMISSIE VOOR MONUMENTEN EN LANDSCHAPPEN

de keuken vandaag © uittreksel dossier

bovenkasten vandaag © BSE-BCE

COMMISSION ROYALE DES MONUMENTS ET DES SITES
KONINKLIJKE COMMISSIE VOOR MONUMENTEN EN LANDSCHAPPEN

ontwerp nieuwe keuken © uittreksel dossier

Advies KCML

Over het algemeen verheugt de KCML zich voor de restauratie van dit karakteristiek modernistisch erfgoed waar nog veel oorspronkelijke elementen aanwezig zijn. De verdeling in meerdere fasen van het restauratieproject vergemakkelijkt niet een coherente homogene restauratieaanpak.

De KCML is van mening dat het huidige kleurhistorische onderzoek weinig wetenschappelijk is verricht en dus weinig conclusies toelaat. Ze dringt aan dat een degelijk en globaal kleurhistorische onderzoek zou worden verricht van de keuken: wanden, plafond en de historische bovenkasten om zodoende hun komende restitutie en restauratie wetenschappelijk te ondersteunen.

De KCML is ook van mening dat de nieuwe voorgestelde onderkasten waarschijnlijk te 'neutraal' opgevat zijn, ze zien eruit als standaardkasten. De KCML oordeelt dit als een gemiste kans om een meer inspirerend en creatief ontwerp voor te stellen in dialoog met het historisch meubel.

De KCML heeft verschillende opmerkingen op het bestek:

- p. 13: de aannemer legt voorafgaandelijk een kleurenkaart, stalen en eventueel gevraagde attesten, alsook een technische documentatie van alle voorbehandelingsproducten, hechtingsmaterialen, elastische kittens, e.d. ter goedkeuring aan de 'architect': de KCML dringt aan om dit in nauwe samenwerking met de DCE te doen.
- p. 17: de tegels worden geplaatst met open voeg: de voegbreedte en kleur van de keukenvloer moet uitgevoerd worden identiek zoals de bestaande terrastegels. Een staal zal voorafgaand voor akkoord aan de DCE worden voorgelegd.

Hoogachtend,

COMMISSION ROYALE DES MONUMENTS ET DES SITES
KONINKLIJKE COMMISSIE VOOR MONUMENTEN EN LANDSCHAPPEN

A. AUTENNE
Secretaris

C. FRISQUE
Voorzitter

c.c. BSE-DCE : Stephane Duquesne